Grundejerforeningen Lindegaarden 1966-2006

Maj 2006

Forord

Lindegaardens Grundejerforening blev oprettet ved en stiftende generalforsamling den 27. marts 1966 og foreningen har således 40 års jubilæum i år.
Bestyrelsen har fundet, at dette var en god anledning til at udarbejde en lille beretning om egnens og nærområdets historie samt et resume af de vigtigste problemer og sager i grundejerforeningens hidtidige virke.
Foreningens sekretær Knud Klinte har påtaget sig at skrive en sådan lille beretning. Derudover har Kirsten Nissen – af nogle bedre kendt som Perlows datter – bidraget med en skildring af, hvordan hun som lille pige oplevede opstarten af vores sommerhusområde.
Bestyrelsen håber, at medlemmerne vil få glæde af denne lille fortælling om områdets historie.
Tak til forlaget Emil, der har givet tilladelse til at benytte illustrationer fra bogen "Ordrup og Kaarup byer i Fårevejle Sogn".

Ordrup i maj 2006
P.b.v.

Rolf Johansson, Formand

Grundejerforeningen Lindegaarden 1966-2006

Odsherreds primære attraktion er et usædvanligt og meget smukt og varieret landskab, et attraktivt lokalklima med mange soltimer og gode badestrande. Det der landskabeligt karakteriserer Odsherred er den lange kystlinie med fjorde og bugter, lavland med eng og mosearealer, kystklinter og meget markante bakkedrag.
Lindegaardens område ligger på en meget markant randmoræne, som blev dannet under istiden for ca. 15.000 år siden. Arealet omkring Vejrhøj udgør den sydlige afgrænsning af denne store bakkekrans, der strækker sig videre over Bjergene til Ordrup og videre over Veddinge Bakker og Høve til Grevinge.
Der har boet mennesker i dette område helt tilbage til 5.000 år før vor tidsregning, det viser bl.a. fund af jagtredskaber og køkkenmøddinger. I bakkelandskabet findes der mange historiske minder bl.a. i form af gravhøje fra Bronzealderen og Jernalderen. I Dragsholm Kommune findes der ca. 70 gravhøje og på Lindegaardens umiddelbare naboareal har vi den fredede Gadekærshøj.
Bakkekransen har dannet den nordlige begrænsning af Lammefjorden, der tilbage i Ærtebøllekulturen (5200 – 4200 f.Kr.) har strakt sig helt frem til Nekselø-bugten. Odsherred har i denne periode nærmest måttet opfattes som en ø, der kun har haft forbindelse til Sjælland over en smal landtange, Draget ved Dragsholm sandsynligvis afbrudt af en kanal mellem fjorden og Nekseløbugten.
Ved Bronzealderens begyndelse blev Draget bredere, og Odsherred blev landfast med det øvrige Sjælland. Den næste store ændring af Odsherreds geografi sker med opførelsen af Audebodæmningen 1873-75 og den efterfølgende tørlægning, og udvikling af

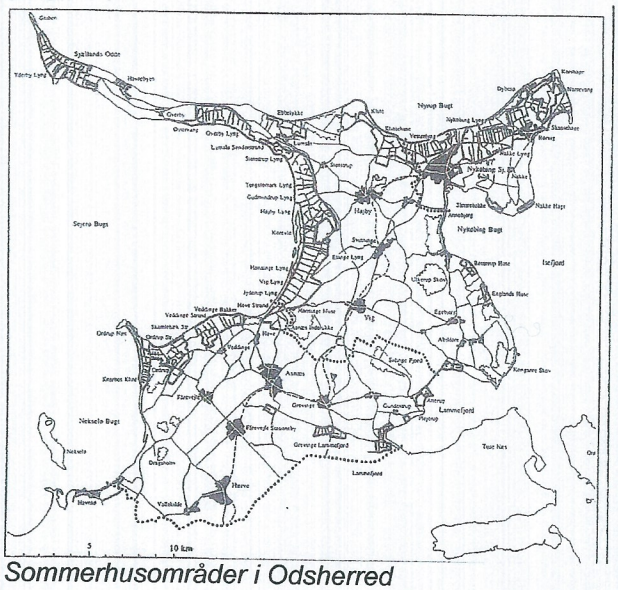
Sommerhusområder i Odsherred

den tidligere fjordbund, der strækker sig helt frem til 1943.
Odsherred rummer i dag nogle af Danmarks største samlede sommerhusområder. De første sommerhusområder stammer fra begyndelsen af 1900-tallet, hvor det var borgerskabet, der flyttede på landet om sommeren med hele familien og tjenestefolk. Sommerhusbølgen tog for alvor fart i 60erne efterhånden som bilen blev hvermandseje og ferierne blev længere. Langt de fleste huse er opført i perioden 1960-80.

Kaarup og Ordrup byer er i 1591 første gang omtalt i en jordebog for Dragsholm Len. En jordebog er en fortegnelse over de ejendomme, der hører til et gods, og det fremgår at der dengang var 9 gårde i Ordrup og 4 i Kaarup. Derudover var der nogle huse. I kirkelig henseende hørte de to byer oprindelig til Vallekilde sogn. Det var en lang vej på ca. 10 km til Vallekilde Kirke, men da kirken i Fårevejle ligger så meget nærmere, benyttede beboerne i de to landsbyer i stedet denne. Dette bevirkede, at Kong Frederik II i 1580 bestemte, at Ordrup, Kaarup og Stubberup landsbyer for al fremtid skulle høre til Fårevejle sogn, og dermed blev vores område en del af Odsherred.

Gårdene i Kaarup og Ordrup har været relativt små og ikke særlig attraktive bl.a. på grund af mange sten og mange moseområder. Flere af gårdene har i 1600- og 1700-tallet i perioder henligget som ødegårde. Gårdene var fæstegårde, d.v.s. det var kongen eller en godsejer, der ejede gårdene og fæstebønderne måtte udføre arbejde på godsejerens hovedgård mod at få brugsret til gårdens jord.

Kaarup og Ordrup hørte oprindelig under kongen. Efter de ulykkelige svenskekrige i midten af 1600-tallet måtte Frederik III tilskøde sit gamle kongelen i Odsherred til Henrik Müller på Dragsholm og herunder også Fårevejle sogn. I 1694 købte Kong Christian V noget af lenet tilbage, og Fårevejle sogn blev igen kongelen. I de følgende år istandsattes gårdene i Kaarup og Ordrup, og antallet af gårde i Ordrup reduceredes fra 10 til 8.

I 1757 udbød kongen Ordrup-Kaarup sammen med det øvrige krongods i Odsherred i auktion, men ingen bød. 1776 forsøgte kongen igen, men uden at der kom et tilfredsstillende bud. Først i 1780 lykkedes det kongen gennem et mageskifte med ejeren af Dragsholm

Kårup by ca. 1930

at afhænde Ordrup-Kaarup, der for anden gang kom under Dragsholm

Byerne bliver gjort hoverifri ud fra en vurdering af at det ville være helt ødelæggende for byjordene. Hver by havde frem til udskiftningen 1794 tre fælles vange. Kaarup havde Mellemvang, hvor vores udstykningsområde er beliggende, syd herfor lå Bjergevang og mod nord Ballingebjergsvang.

Der blev i 1794 oprettet en skole i Ordrup for børnene fra Ordrup, Kaarup og Bjergene, fra 1827 dækkede denne også Stubberup Huse. I 1822 blev den gamle skole nedrevet og en ny opført. I 1848 gik de 92 børn i denne skole.

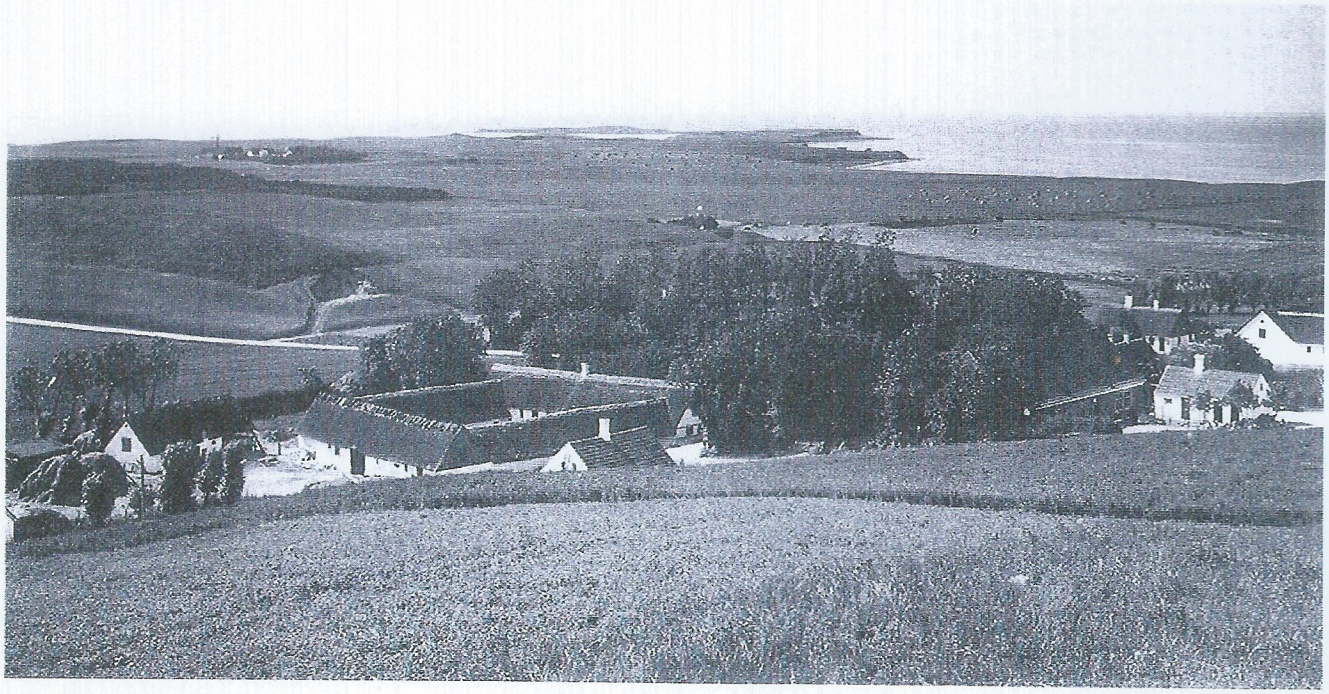

Ordrup by ca. 1930

Udskiftningen i Danmark er overgangen fra landsbyernes dyrkningsfællesskab til individuelle agerbrug ved udskillelse af de enkelte gårde. Udskiftningen indledes efter de omfattende landboreformer i slutningen af 1700-tallet. De tillader udskiftning, når blot én deltager i et landsbyfællesskab ønsker det.
Denne proces strækker sig over ca. 50 år og giver anledning til store vanskeligheder ud fra kravet om lige jord til alle. De enkelte gårdes jord lå spredt på utallige små lodder. Nu blev jorden samlet omkring den enkelte gård. Nogle gårde blev liggende i landsbyen medens andre måtte flytte ud.
I Kaarup skete udskiftningen i 1796-97 som det fremgår af kortbilaget.

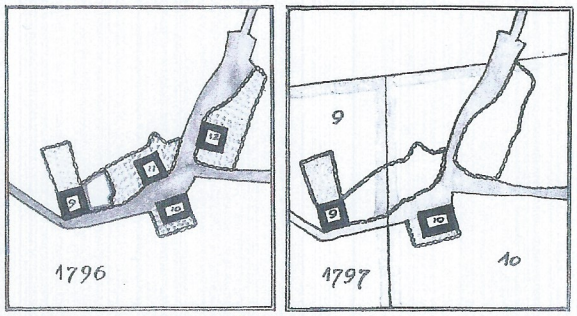

Kårup før og efter udskiftningen

Af byens fire gårde måtte de to rykke ud og Rørmosegaard (nr.9) og Lindegaarden (nr.10) blev tilbage i landsbyen. Hvem der skulle blive og hvem der rykkede ud blev afgjort ved lodtrækning. Lindegaarden fik nummeret 10, som vi alle genkender som første del af vore matrikelnumre indenfor området.

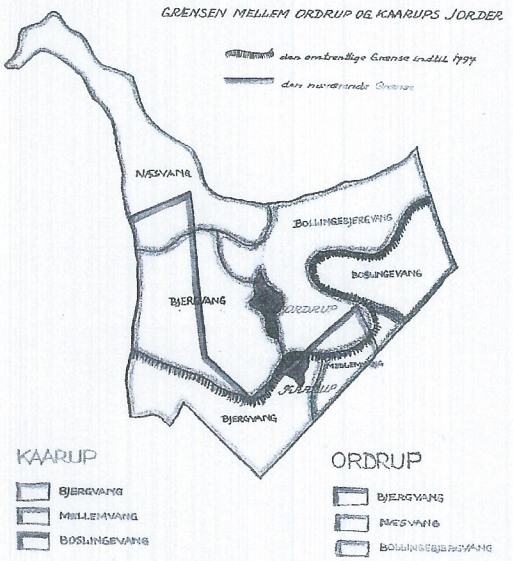

Lindegaarden, der oprindelig hed Kaarupgaard udgjorde efter udskiftningen 110 tønder land (en tønde land er 5.460 m2). Den første fæster, der hed Peter Larsen, foretog i årene efter 1799 en omfattende fornyelse af gårdens bygninger. Besætningen bestod dengang af 8 heste og 7 køer, og af det areal, der blev dyrket, var der 14 tønder land rug, 15 tønder land byg, 6 tønder land havre, 6 tønder land kløver samt mindre arealer til ærter og frø.
Som man kan se på kortet lå en stor del af gårdens arealer nordøst for Ordrupvej. Gården var arvefæstegård under Dragsholm frem til 1892, hvor Jens Peter Salomon Jensen, der var søn af den tidligere arvefæster Salomon Jensen, får mulighed for at købe gården. Han byggede kort efter det store rødstens stuehus, som det ligger i dag og plantede lindetræer rundt om gården. Det var fra denne periode, at gårdens oprindelige navn Kaarupgaard blev ændret til Lindegaarden.

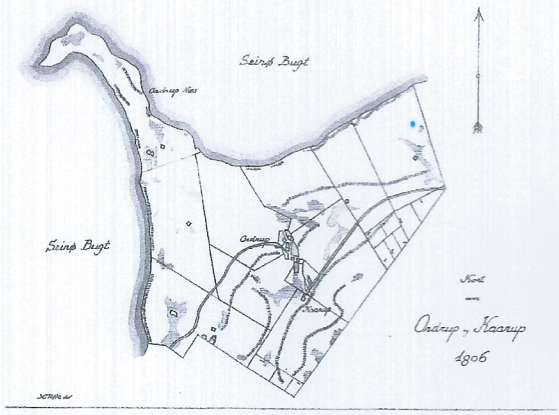

Gården var i 1919 ved forskellige udstykninger svundet ind til 84 tønder land, og under landbrugskrisen i 1930erne solgtes yderligere 7 tønder land og senere 13 tønder land til Møllegaarden i Ordrup. I 1944 blev gården købt af en byggeglad landmand Carl Marius Pedersen. Han fik lagt fast tag på alle avlsbygninger og byggede egenhændigt et toetagers svinehus og et stort hønsehus. Han solgte i 1959 gården til Svend Olsen, der straks indleder udstykning af de dårligste jorde langs Veddingevejen.

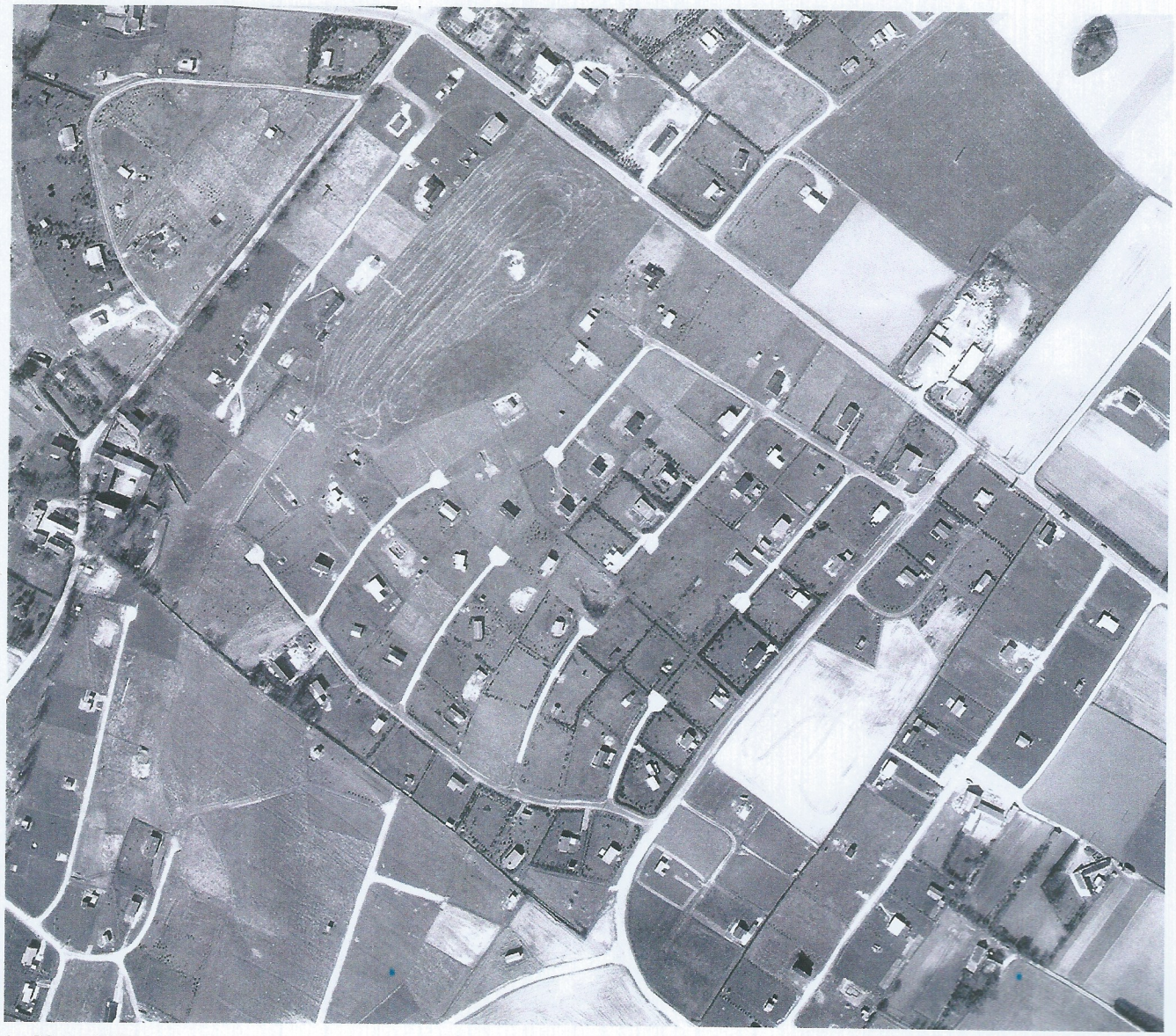

Luftfoto 1972

Sommerhusområde. I begyndelsen af 1960erne var der ca. 64 tønder land tilbage af Lindegaardens oprindelige jordtilliggende umiddelbart øst for gården. Svend Olsens ønske var at få udlagt hele dette areal som sommerhusområde, og Holbæk Amt, der dengang var planmyndighed, så positivt på dette ønske. Inden man nåede frem til en godkendelse af en sommerhusudstykning på den sidste del af Lindegaardens jorder rejste Danmarks Naturfredningsforening en sag om fredning af området. Det skete i tilslutning til en omfattende fredningssag vedrørende "Veddinge Bakker".

Lindegaarden udgjorde sammen med bl.a. naboområderne omkring Nissestien og Rørmosegård yderområderne i den store fredningssag og disse blev derfor taget op som en selvstændig sag i Fredningsnævnet i juli 1963. Om disse arealers fredningsmæssige værdi udtalte nævnet, at disse arealer "hører til det egentlige bakkeområde og på grund af dets ejendommelighed, storslåethed og skønhed må anses for særdeles fredningsværdigt". Endvidere fremhæves den storslåede udsigt, der dengang var fra Ordrupvej udover disse arealer til Kaarup Skov og Ordrup Næs.

Luftfoto 1985

Svend Olsen havde på dette tidspunkt allerede solgt de 44 tønder land til et konsortium for kr. 500.000 under forudsætning af at det kunne udstykkes til sommerhuse. Han fremsendte inden Fredningsnævnets møde et tilbud om at friholde selve toppen af Truntebakkken for bebyggelse og tilsvarende tilbød ejeren af naboområdet at udlægge den højeste del af ejendommen som fællesareal, samt at der udarbejdes udstyknings- og bebyggelsesservitutter. Fredningsnævnet accepterer dette tilbud og afstår fra at rejse fredningssag på området.
Dette er Danmarks Naturfredningsforening så utilfredse med, at de anker sagen til Overfredningsnævnet, der 1. februar 1965 stadfæster fredningsnævnets kendelse og udstykningen kan herefter gå i gang. Forinden havde konsortiet dog allerede underskrevet de første tilbud om køb af sommerhusgrunde.
Efter overfredningsnævnets afgørelse gik det stærkt, allerede den 13. april 1965 er der udarbejdet forslag til deklaration og vedtægt for en grundejerforening. Deklarationen bliver tinglyst for Lindegardens område den 1. maj 1965 og den 27. marts 1966 afholdes der stiftende generalforsamling for Lindegaardens Grundejerforening.

Deklarationen såvel som vedtægten omfatter også det lille udstykningsområde nordvest for Truntebakken, men da byggemodning af dette område skete lidt senere end for det Alfestien og Truntestien, blev der oprettet to grundejerforeninger hver med sin økonomi, men med Truntebakken som deres fælles friareal. Deklarationen indeholder en række normale bestemmelser vedr. etablering af en grundejerforening. Den pålægger foreningen anlæg og vedligeholdelse af veje, stier og fællesarealer. Den indeholder nogle få byggeregulerende bestemmelser, hvoraf max. højde på 4 m er den mest markante, samt forskellige vejregulerende bestemmelser. Derudover formulerer den nogle meget specielle bestemmelser for beplantning, der bl.a. siger, at grundene ikke må hegnes, samt at der bortset fra enkeltstående træer ikke må være beplantning højere end 2½ m.
Disse bestemmelser for beplantning har givet sigtet på at minimere tilgroningen for området af hensyn til de store landskabelige kvaliteter. Det er ikke lykkedes at finde dokumenter, der belyser, om det er Fredningsnævnet, amtet eller Svend Olsen, der har fået udformet disse meget restriktive bestemmelser. Det er generelt vanskeligt med bestemmelser for beplantning, og deklarationens afsnit herom er ikke blevet overholdt i noget større omfang. Dog har de seneste års generalforsamlinger opnået en vis succes med at appellere til grundejerne om at fælde og tynde i den høje sammenhængende beplantning.

1969

Grundejerforeningen. Salget af grunde gik relativt godt og sommeren 1968 var 73 ud af 82 grunde afhændet. Den helt dominerende opgave i grundejerforeningens første år var at etablere veje til grundene. Kommunens vejudvalg pålagde den 22. juni 1968 Lindegaardens Grundejerforening og de 17 grunde på den anden side af Stihøjvej at udbygge denne vej fra Ordrupvej til Alfestiens tilslutning. Det blev disse 99 grunde, der måtte bære denne udgift alene, selvom man forsøgte at få de nye sommerhusudstykninger, der var under forberedelse længere nede af Stihøjvej til at bidrage. I 1971 blev Truntestien og Alfestien anlagt som asfaltvej og sidevejene som grusveje.

Udsigt mod Truntebakken i pionertiden

I forbindelse med udvikling af nye sommerhusområder langs Stihøjvej pålagde kommunen i 1977 de 4 grunde, der grænser op til denne vej mellem Alfestien og Nissestien at udbygge denne vejstrækning. Dette var Lindegaardens Grundejerforening meget utilfreds med, idet man mente, at det stred mod kendelsen fra 1968, Dette medførte mange skarpe breve mellem kommunen og grundejerforeningen, der til sidst klagede til Ministeriet for Offentlige Arbejder. Sagen endte som et kompromis uden en klar afgørelse.
Efter at de nye asfaltveje var etableret, har kørselshastigheden været et tilbagevendende problem i området. I 1975 blev der opsat skilte i området med 20 km hastighedsbegrænsning med et

efterfølgende påbud fra politimesteren i Holbæk om at nedtage skiltene. I 1987 blev der etableret hastighedsdæmpende rumlestriber på Alfestien, men de medførte så megen larm, at de blev fjernet igen.
Herudover har beplantning og den generelle tilgroning af vores område været det store tema den sidste snes år. Sommerhusområderne omkring Ordrup vurderes som nogle af de mest attraktive i Odsherred med gode strande og attraktiv natur i baglandet med mange turmuligheder. Lindegaardens udstykning har så stor afstand til stranden at den ikke indgår med størst attraktion.
Vores områdes særlige kvalitet er det meget smukke kuperede landskab og den storslåede udsigt til bakkerne og Sejerøbugten. Grundejerforeningen har derfor fundet det helt afgørende for områdets kvalitet, at man undgår en tilgroning og løbende fælder og tynder ud i den høje sammenhængende beplantning.
I 1988 henvendte grundejerforeningen sig til Hedeselskabet om råd til regulering af beplantning. Hedeselskabet påpegede, at bevoksningerne i området allerede dengang trængte meget stærkt til udtynding, og nogle af de anvendte træarter er uhensigtsmæssige i et sommerhusområde, og man giver nogle anvisninger for udtynding og valg af træarter ved nyplantning.

Nordlige del af Alfestien 1973

Beplantningsspørgsmålet har præget de årlige generalforsamlinger i snart mange år, og de seneste 5-6 år har bestyrelsen løbende både mundtligt og skriftligt rettet henvendelse til ejerne af grunde med høj sammenhængende beplantning med appel om udtynding og fældning. Dette har resulteret i en ganske omfattende udtynding af beplantning med genetablering af udsigt til bakker og Sejerøbugten mange steder.
For at gøre det lettere for den enkelte grundejer at fælde træer og udtynde beplantning har grundejerforeningen gennem kontingentbetalingen organiseret en gratis afhentning af grenaffald. Det er normalt foreningens største udgiftspost og har bidraget til at holde tilgroningen nede.

Alfestien ca. 1968

Fremtiden.

Lindegaardens Grundejerforenings område er næsten fuldt udbygget, der findes dog endnu 7-8 ubebyggede grunde. Vi har endnu medlemmer, som har været med helt fra starten i midten af 60erne.
Generelt er der mange pensionister, som ejer huse i Odsherred, og det gælder i høj grad også vores område, og der udbydes en del sommerhuse til salg. Det må dog konstateres, at der blandt køberne er mange midaldrende uden hjemmeboende børn. Børnefamilierne søger i højere grad områderne tæt på stranden.
Ser man på Dragsholms Kommunes kommuneplan 1997-2008, kan man konstatere følgende:

- det er ikke muligt at udlægge nye arealer til sommerhuse.
- det åbne land, der angiver vort sommerhusområde, er sammen med den nordvestlige del af

kommunen udlagt som beskyttelsesområde. Det betyder, at områdets særlige landskabelige og natur- og kulturhistoriske betydning ønskes beskyttet og plejet.

- Ordrup by er udpeget som bevaringsværdig, og der er udarbejdet en bevarende lokalplan for byen.
- Der arbejdes med en stiplanlægning, som skal sikre bedre sammenhæng og forbindelse til de rekreative områder.
- Der er ingen konkrete planer om kloakering af vort område.

Der er taget skridt til fredning af omfattende arealer i Bjergene og området umiddelbart syd for Ordrup by. Dette indebærer bl.a., at adgangen til Bjergene og Vejrhøj forbedres. I området syd for Ordrup må der fremover ikke plantes juletræer, og de eksisterende plantager af gran og pyntegrønt skal afvikles inden for en 10-års periode.

Lad os afslutte denne lille gennemgang af vort område med håbet om, at den nye sammenlagte Odsherred Kommune, som dannes fra 1. januar 2007, vil videreføre alle de gode intentioner om at beskytte og pleje dette enestående område.

Matrikelkort Lindegården Grundejerforening

Alfestien set i børnehøjde anno 1964-67.

Det var sommer, og jeg var 4 år, da mine forældre købte deres grund i 1964. Kornet var så højt, at jeg ikke kunne se op over det, og det endte med at jeg blev båret på min fars skuldre. Vi gik igennem marken, solen skinnede og det blæste meget, der var ikke andet end marker. Stihøjvej var et hjulspor der førte ned til Stihøjgård; der var ingen stikveje.
Det var en meget lang køretur fra Rødovre og herop; Holbækmotorvejen blev først bygget senere. Der var meget tit kødannelse på den gamle landevej og bilen var fyldt op med alt muligt: Haveredskaber og husgeråd, for vi havde ikke noget skur til at opbevarer tingene i, så de kom med frem og tilbage hver gang.
De første par år boede vi i telt; der var blevet ført vand ind på grunden, så vi havde en vandhane og det var så det. Heldigvis boede der en meget rar gårdmand Elimar og hans kone Manna på Stihøjgård, Her fik vi lov til at låne toilettet og blev tit budt på kaffe og hjemmebag. Nu kendte jeg jo kun til almindelige toiletter og havde aldrig set et gammeldags "das", men sådan et havde de ude i den ene længe af gården. Der var ikke indlagt vand, men der var en vandpumpe på gårdspladsen. Jeg var virkelig dumpet ned i en for mig ukendt verden. I en anden længe boede Elimars gamle faster, Hulda, hun lavede mad på et gammeldags komfur (og lignede en heks med sine lange skørter); hende var jeg lidt bange for. Elimar og Mannas børnebørn var tit på besøg, de var noget ældre, men de var søde til at lege med mig.
En gang om ugen kom der en brødbil og en fiskebil, og det var også noget nyt for mig, da jeg hjemme i Rødovre boede oven på Brugsen. Når vi ellers skulle købe ind, foregik det tit hos Købmand Hansen og hans kone, som boede i det hvide hus på hjørnet at Ordrupvej og Disbjergvej. Det var en rigtig gammeldags købmandshandel med købmandsdisk, glasmontre, kaffemølle og store skuffer

Alfestien 3, 1964

med mel og gryn og en vægt. I loftet hang der ruller med tov, og langs væggene stod der haveredskaber, gummestøvler - man kunne næsten få alt, også Pernille og Senator chokolade!

Man kunne købe friske æg (fra egen hønsegård) og fru Hansen bagte franskbrød hver morgen, som hun solgte. I det ene hjørne i butikken stod der en god stol, som oftest var optaget af "Kaptajnen". Jeg ved ikke, hvem han var, men han så meget gammel ud og havde en sort kasket på; under stolen lå hans store hund og den var mindst lige så gammel.
Ind imellem handlede vi også hos "den røde købmand" i Ordrup ved gadekæret eller en sjælden gang hos den købmand, der lå bagved (Schweizerhytten).
Hønsehuset og købmanden ved siden af kom først til flere år efter. I Fårevejle Kirkeby var der købmandshandel, der hvor Merko ligger i dag.

I efteråret 1966 fik vi sommerhus på grunden, og der blev bygget på flere af grundene. Nogle fik deres hus leveret helt, det så ret sjovt ud, når der ankom et helt hus på ladet af en lastbil, og bare sådan blev sat af. Heldigvis betød det også, at der kom flere jævnaldrende børn herop, så jeg fik nogle legekammerater.

Alfestien

Man kunne se meget langt, for her var ingen træer - eller de der var, var helt nyplantede og meget små. Det betød, at jeg altid kunne se hjem, selv om jeg var gået helt over på Gadekærshøjen for at lege. Jeg syntes, at verden var meget stor, og at det var lidt farligt, når jeg stod oppe på højen og legede, at det var en øde ø, og at havet var fuldt at hajer. Jeg havde fået at vide, at det var en gravhøj, og tanken om, at der måske lå et skelet eller to, gav også lidt gys, men jeg begravede engang en død markmus der, fordi det måtte være det rette sted.
Nu er der næsten ikke en ubebygget grund i vores grundejerforening eller i de omkringliggende, og træerne er blevet meget høje, men det blæser ofte og solen skinner tit ligesom den dag i 1964.
Heldigvis er jeg selv blevet sommerhusejer her og håber på, at jeg en dag endnu en gang får mulighed for at udforske den store verden her sammen med børnebørn.

Kirsten Nissen

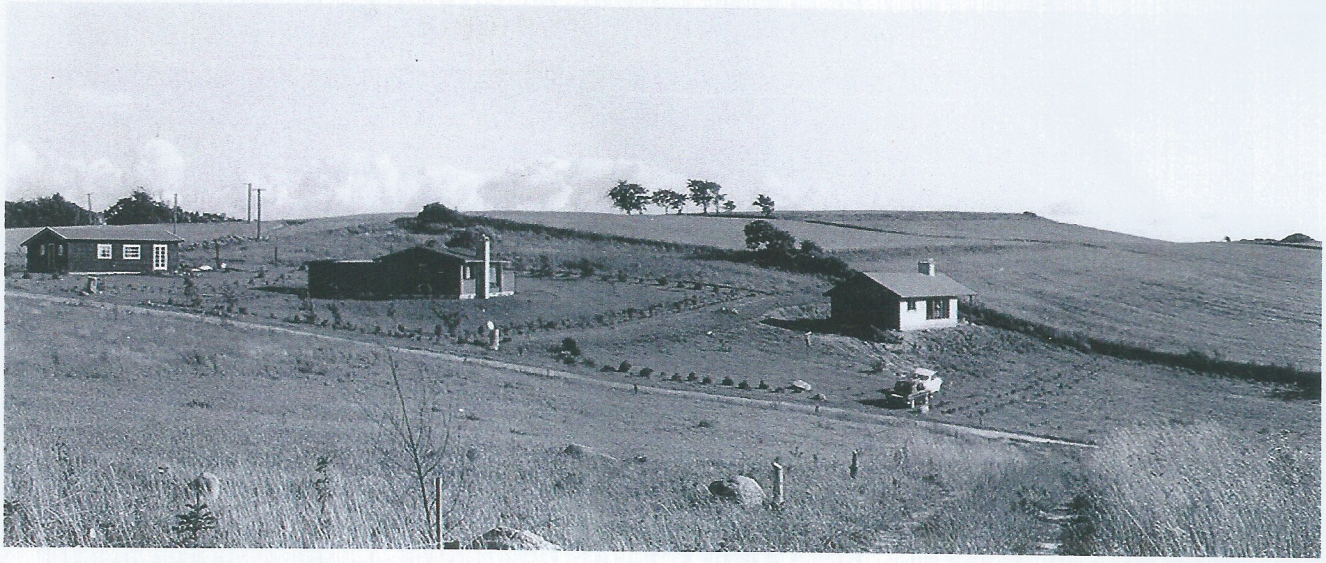
Alfestien (Gadekærshøjen helt til højre)